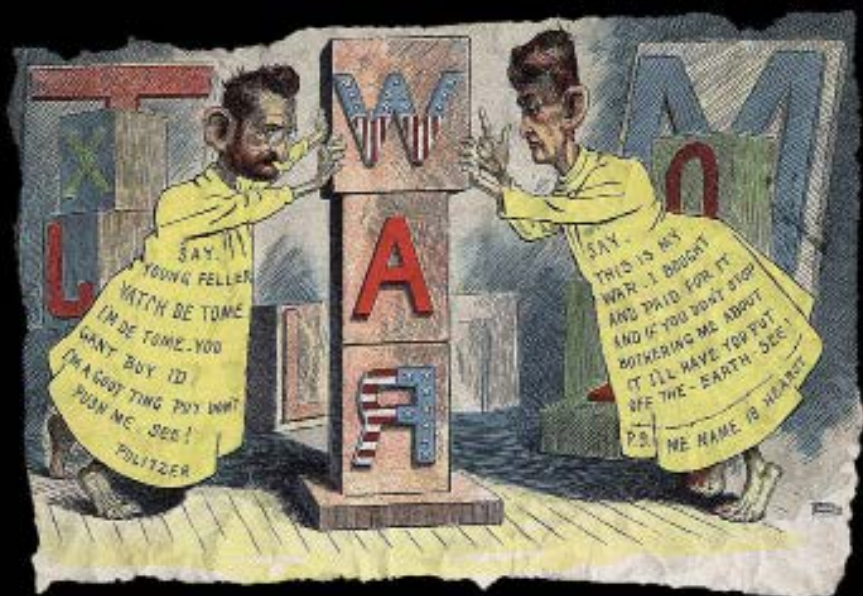




Z HISTORII MEDIÓW I DZIENNIKARSTWA  
Studium selektywne



pod redakcją  
Piotra Grochmalskiego  
Piotra Lewandowskiego  
Anny Krygier

# Z HISTORII MEDIÓW I DZIENNIKARSTWA

STUDIUM SELEKTYWNE

pod redakcją  
Piotra Grochmalskiego  
Piotra Lewandowskiego  
Anny Krygier

## Recenzenci

Dr hab. Maciej Kledzik, prof. UWM

Dr Aneta Niewęglowska

Dr hab. Wiesław Waclawczyk

## Skład i łamanie

Oficyna Wydawnicza Edytor.org

Lidia Ciecierska

## Korekta

Anna Krygier

## Projekt okładki

Anna Krygier

Na okładce wykorzystano ilustrację

*The eye of truth in reno: yellow journalism, yellowcake*

za: <http://pixgood.com/yellow-belly-coward.html>

© Copyright by Piotr Grochmalski, Piotr Lewandowski, Anna Krygier,  
Dominika Gołaszewska, Tomasz Jacek Lis, Mateusz Maleszka,  
Mateusz Zmudziński, Justyna Janczak, Jacek Laskowski

ISBN e-book 978-83-7859-596-0

ISBN druk 978-83-7859-597-7

## Wydawca

Wydawnictwo internetowe e-bookowo

[www.e-bookowo.pl](http://www.e-bookowo.pl)

Kontakt: [wydawnictwo@e-bookowo.pl](mailto:wydawnictwo@e-bookowo.pl)

Wszelkie prawa zastrzeżone

Kopiowanie, rozpowszechnianie części lub całości

bez zgody wydawcy zabronione

Wydanie I 2015

# SPIS TREŚCI

Wstęp .....	7
-------------	---

## HISTORIA PRASY

DOMINIKA GOŁASZEWSKA

<i>Sytuacja polityczno-społeczna na Mazurach, a czasopiśmiennictwo regionalne do 1939 roku</i> .....	13
--	----

PIOTR LEWANDOWSKI

<i>Historia „Kuriera Warszawskiego” Brunona Kicińskiego jako przykład rozwoju prasy masowej i pierwszego koncernu medialnego w XIX wieku na ziemiach polskich</i> .....	35
---	----

TOMASZ JACEK LIS

<i>Zarys dziejów bośniacko-hercegowińskiej prasy w XIX stuleciu</i> .....	69
---	----

## Z DZIEJÓW MEDIÓW WIZUALNYCH

MATEUSZ MALESZKA

<i>Komiks na wojnie – amerykański komiks wojenny podczas II wojny światowej</i> .....	95
---	----

PIOTR LEWANDOWSKI

<i>Propaganda PRL: na przykładzie plakatu propagandowego</i> .....	115
--	-----

PIOTR GROCHMAŁSKI

<i>Społeczna fotografia tygodnika „Wprost” w okresie 1983–1991 jako uni- kalny zapis społecznej kondycji Polaków po stanie wojennym</i> .....	137
---	-----

## OBRAZ ŚWIATA W PRZEKAZIE MEDIALNYM

ANNA KRYGIER

*Józef Piłsudski w czasopiśmie popularnonaukowych o tematyce historycznej w latach 2013–2014* ..... 195

MATEUSZ ZMUDZIŃSKI

*Historia i zawartość „Głosu z Torunia”, dodatku, do tygodnika katolickiego „Niedziela”. Zarys problemu* ..... 231

JUSTYNA JANCZAK

*Stereotypy płciowe w prasie* ..... 247

## RZECZYWISTOŚĆ DZIENNIKARSKA

JACEK ŁASKOWSKI

*Quo vadis dziennikarstwo śledcze* ..... 267

JUSTYNA JANCZAK

*Tajemnica zawodowa dziennikarzy* ..... 287

## WSTĘP

Historia mediów, historia dziennikarstwa, historia prasy to nadal te dziedziny, które domagają się szerszego zainteresowania badawczego w Polsce. Współczesne, naukowe zainteresowania nad mediami oscylują wokół ich bezustannej transformacji i są to przede wszystkim analizy socjologiczne. W ostatnich latach obserwuje się spadek zainteresowania historią, którą można dostrzec w mediach. Pod pojęciem historii należy rozumieć tu szeroki zbiór problemów, zagadnień i zjawisk, które zostały zamknięte w określonych odcinkach temporalnych w prasie, radiu, telewizji, plakacie, rysunku, czy fotografii. Należą one do historii, ale tej, której kontinuum da się jeszcze odczuć, zauważyć i zaobserwować. Dlatego tak ważne jest zwrócenie uwagi na potrzeby badania dziennikarstwa – jako zjawiska osobliwego, kształtującego opinię społeczną, tworzącego inną, alternatywną rzeczywistość, która często dominuje w społecznym procesie komunikowania.

Dziennikarstwo jest sztuką. Każdy, kto choć przez chwilę miał możliwość zetknięcia się od strony praktycznej z mediami wie, że jest to sztuka socjotechniczna, w której na przemian stosuje się perswazję, propagandę, stereotyp i inne formy świadomości społecznej, tylko po to by dotrzeć do jak najszerzej liczby odbiorców i wywrzeć na nich określony wpływ. Tym bardziej warto przyjrzeć się zjawiskom kształtującym sztukę dziennikarską już od początków jego istnienia, zwrócić się ku

mechanizmom kształtującym przekaz medialny i odkodować intencje i ukryte znaczenia.

Praca „Z historii mediów i dziennikarstwa. Studium selektywne” to zbiór artykułów, których myślą przewodnią jest historia i rzeczywistość dziennikarstwa oraz mediów w ogóle. Teksty zawierają wyniki badań, analiz i dociekań głównie młodych naukowców. Różnorodność poruszanej tu tematyki wynika z szerokiego spectrum zainteresowań autorów i niebywale jest to atutem tejże pracy, gdyż nie narzuca i nie hegemonizuje tym samym jednego punktu problematycznego. Każdy, kto sięgnie po tę publikację znajdzie teksty pisane różnym temperamentem, ale zawsze z takim samym zacięciem analitycznym.

Publikacja ta posiada układ problemowo-chronologiczny i w taki też została podzielona na cztery pola tematyczne. Pierwszym z nich jest historia prasy, w którym czytelnik będzie mógł zapoznać się z zagadnieniami poświęconymi początkom powstawania dojrzałych systemów prasowych od czasów nowożytnych po XX wiek. Kolejne teksty zostały poświęcone komunikacji wizualnej – komiksowi i plakatowi jako narzędziom przesyłu idei i symboli. Trzeci dział traktuje o obrazowaniu rzeczywistości medialnej. Uwaga autorów skupia się głównie na prezentowaniu wybranych zagadnień związanych z przekazem medialnym jako elementem tworzącym rzeczywistość kulturowo-społeczną. W części czwartej znajdują się prace mówiące o trudach warsztatu dziennikarskiego.

W swej różnorodności praca ta posiada jeden wspólny mianownik – dostrzega szereg możliwości badawczych i interpretacyjnych w komunikacji masowej jako szerokim polu dociekań naukowych. Dlatego warto ją polecić każdemu, kto jest zainteresowany zagadnieniami związanymi z rozwojem komunikacji masowej, wizualnej i obrazowaniem za pośrednictwem mediów. Z całą pewnością będzie to lektura, która zmotywuje do stawiania dodatkowych pytań i poszukiwania na nie odpowiedzi.



Redaktorzy pragną przy tym zachęcić do współpracy wszystkich, zwłaszcza młodych naukowców zajmujących się szeroko pojętą dziedziną historii mediów i rzeczywistości dziennikarskiej. W przyszłości planowane są kolejne tomy zawierające zagadnienia z zakresu teorii mediów, teorii komunikacji, kreowania rzeczywistości medialnej czy warsztatu dziennikarskiego. Autorzy tekstów i redaktorzy tomu pragną przy tym wyrazić serdeczne podziękowania recenzentom: Panu drowi hab. Maciejowi Kleczikowi, prof. UWM, Pani dr Anecie Niewęgłowskiej, oraz Panu drowi hab. Wiesławowi Waclawczykowi za szereg cennych merytorycznych i praktycznych uwag, które znacząco przyczyniły się do poprawy jakości i odbioru niniejszej publikacji.

*Redakcja*